

MINIMUMKÖVETELMÉNYEK MAGYAR NYELVTAN 12. ÉVFOLYAM

Tematikai egység:	A nyelv és az ember
Ismeretek, követelmények:	A nyelv és a kommunikáció, a nyelv és a társadalom, a nyelv és a gondolkodás, a nyelvek eredete, a nyelvek típusai. Az írásfajták, az ábécé kialakulása. a nyelvelmékek típusai
Kulcsfogalmak:	Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, norma. Nyelvváltozat. Vízszintes és függőleges tagolódás (standard köznyelv, társalgási nyelv, irodalmi nyelv, dialektus, szociolektus). Nyelvjárás, regionális köznyelv, tájszó. Csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv. Szleng, argó. Kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség.
Tematikai egység:	A hangrendszer
Ismeretek, követelmények:	A magánhangzók, mássalhangzók változása. Az igeragozás változása, a névszójelek és –ragok, a viszonyszók gazdagodása. A belső szóalkotás, jövevényszó, nyelvújítás, idegen szó, tükörszó. A jelentésváltozás külső és belső okai. Az irodalmi nyelv kialakulásának korszakai; történelmi kisebbség, bevándorló magyarok, kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevertnyelvűség. A szószerkezetek típusai, a mondatok fajtái.
Kulcsfogalmak:	Hang, fonéma, hangtörvény, szóelem (morféma): szabad és kötött morféma, szótó, képző, jel, rag. Szófaj: alapszófaj, viszonyzó, mondatszó. Szószerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma. Mondatrész: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző. Vonzat. Mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat.
Tematikai egység:	Általános ismeretek a nyelvről
Ismeretek, követelmények:	A beszéd és a nyelv, a nyelvcsaládok, a nyelvtípusok, a magyar nyelv változatai. A nyelvtörténet korszakai, a nyelvrokonság bizonyítékai, a nyelvelmékek, a nyelvi változás területei. A szókincs rétegei, az állandósult szókapcsolatok, a hangok, a hangtörvények.
Kulcsfogalmak:	Nyelvtípus, nyelvcsalád. Uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság. Ósmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor. Nyelvelmékek (szórványemlék, vendégszóveg, kódex, ősnymtatvány). Ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó. Nyelvújítás, ortológus, neológus. Szinkrón és diakrón nyelvszemlélet.